

МАТИЈА БЕЋКОВИЋ

НЕГРИШОРЧЕВА ИЗЛОЖБА ОБЛАКА

Има ли у данашњем свету још негде оваквог и оволиког света који се усред бела дана окупио на служби у славу поезије и песника.

Али ако нема нигде има у Атини, али српској, где су се у Народном позоришту сјатили поклоници поезије као некада на старогрчкој агори. Где би друго него у граду толиких славних песника, у којем излази најстарији књижевни часопис у Европи. Граду Новом Саду у којем је пре 110 година Лаза Костић објавио песму „Santa Maria della salute”, а 64 године пре њега у Панчеву Његош штампао *Лучу микрокозма* и у њој „Посвету” Сими Милутиновићу, две песме којим су крунисана два последња века и у аманет нам предато бесцено песничко завештање.

Звездано небо Војводине чине: Бранко, Стерија, Јаша, Лаза, Змај, Ђура, Сремац, Исидора, Вељко, Црњански, Бошко, Лесковац, Михиз и толика друга светила, ако и прескочимо Доситеја и Пупина, без којих не би било ни ловора на глави Србије ни српске поезије ни културе.

Представљамо књигу и отварамо изложбу облака песника Ивана Негришорца, алијас Драгана Станића, професора теорије књижевности и креативног писања, председника Матице српске. Оно што професор Станић студентима говори ином то песник Негришорац доказује чином. Негришорчеве песме су Станићева предавања, а збирка песама која је пред нама уједно је и уџбеник креативног писања и каталог уз ову ретроспективну изложбу облака.

Мени се чини да се сећам младића Драгана Станића, који ми је личио на младу леску која узраста уз Младена Лесковца и Бошка Петровића. И све његове песничке фазе указивале су се као колена његовог стасавања у значајног песника и поузданог човека. На

овој ретроспективи су и дежурни качкет и стари професор марксизма и усисивач који се прејео прашине и онај коме ништа туђе није страно и онај који верује да је срамоту боље не преживети.

Неко дете је ових дана на питање како каже мачка одговорило – мјау, а пас – ав ав, а миш – клик клик. Из овог одговора види се аутоматски рад језика који држи корак с временом, а његов раскошни учинак можемо пратити и на изложби облака.

Дело је важније од било које речи коју бисмо о њему могли рећи. Ако би се оно што је рекао песник могло рећи на други и бољи начин, не би било разлога да постоји.

Поезија је „памћење највишега”. Што се више говорило о крају поезије, рађало се више песника и певало све испочетка. Сад их већ има и на друштвеним мрежама.

Искобељана испод рушевина безбожничког времена, расцветала се и српска духовна поезија. Већ за њу имамо и едицију у којој је објављена и ова књига. Нека ми буде допуштено да кажем – кад сам 1976. године у Хиландару написао песму „Богородица Тројеручица”, о њој и Хиландару постојала је само само песма Васка Попе. Данас готово да нема ниједног српског песника који им није посветио песму. И више их је настало у наше време него у свим претходним вековима. Прошле су деценије док смо чули и схватили да нема атеистичке поезије. И да је свака здрава реченица и свака права песма – молитва. И да је сваки говор па и говор о поезији врста мобинга. Настасијевић је говорио да је уметност исто што и религија.

У безвременом царству поезије чинило се да је нашем нараштају припало да живи у непесничком царству антиуметности и контракултуре. Некадашње апотеозе у славу генија језика замениле су оде и орације на тривијалне теме. Свакодневно нам је давано на знање да је заувек прошло време кад од песника и поезије није било ништа битније. Али што је чешће понављано питање чему песници у оскудном времену – испостављало се да су баш у оскудном времену најнеопходнији. Продужио се људски и песнички век. Школовање и знање су постали неопходни и за поезију како старост не би имала година. Публике има од сваке руке, а песник одлучује коме се обраћа.

Јуче ми је телефонирао Милован Данојлић из Поатјеа да каже како су прошле године американски и англосаксонски издавачи на књигама поезије зарадили 12 милијарди долара. И да опет долази време поезије. Код нас то време није никад ни пролазило.

О томе сведочи и ово песничко подне у Новом Саду.*

* Реч на промоцији књиге изабраних и нових песама Ивана Негришорца *Изложба облака* (Фондација Група север, Нови Сад 2017), на сцени „Пера Добриновић” у Српском народном позоришту, у Новом Саду, 3. априла 2019. године.